

Súd: Okresný súd Nitra
Spisová značka: TO-4Csp/8/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6121547595
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Marián Mokoš
ECLI: ECLI:SK:OSNR:2024:6121547595.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nitra samosudcom Mariánom Mokošom v právnej veci žalobcu: UBC 2020, k.s., so sídlom kancelárie Zelinárska 6, 821 08 Bratislava, IČO: 53 151 135, zn. S 2009, správca konkurznej podstaty Silverside, a. s. v konkurze so sídlom Plynárska 7/B, 821 09 Bratislava - mestská časť Ružinov, IČO: 50 052 560, zastúpený: VIVID LEGAL, s.r.o., so sídlom Plynárska 7/A, 821 09 Bratislava-Ružinov, IČO: 36 807 915, proti žalovanému: A. B. C., nar. XX.XX.XXXX bytom D. XXXX/X, XXX XX E., zastúpený JUDr. Peter Vachan, advokát s.r.o. so sídlom Pavla Mudroňa 1191/5, 010 01 Žilina, o zaplatenie 7 053,28 eura s príslušenstvom, o nároku žalobcu na zaplatenie zmluvnej pokuty v sume 513,62 eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

I. Súd žalobu v časti zaplatenia zmluvnej pokuty vo výške 513,62 eura s 5% ročným úrokom z omeškania od 28.09.2021 do zaplatenia zamietal.

II. Súd žalovanému priznáva nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v plnej výške, o ktorej rozhodne tunajší súd samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

1./ Žalobca sa podanou žalobou domáhal od žalovaného zaplatenia istiny vo výške 4 442,47 eura, zmluvných úrokov vo výške 1 935,05 eura, zmluvnej pokuty vo výške 668,76 eura a náhrady nákladov vo výške 7 eur spolu so zákonným úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 2 407,30 eura od 28.09.2021 do zaplatenia, so zákonným úrokom z omeškania vo výške 5% ročne z omeškaných splátok špecifikovaných v žalobe a so zákonným úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo zmluvnej pokuty vo výške 670,36 eura od 28.09.2021 do zaplatenia z dôvodu, že dňa 16.03.2018 uzavrel so žalovaným zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 446052849, na základe ktorej žalovanému poskytol úver vo výške 5 000 eur, ktorý sa žalovaný zaviazal splácať v splátkach po 126,70 eura mesačne, avšak tieto splátky riadne neuhrádzal a preto ku dňu 30.08.2021 došlo k zosplatneniu pohľadávky. Samotná pohľadávka pozostáva z istiny úveru ku dňu zosplatnenia vo výške 4 442,47 eura, zo zmluvných úrokov vo výške 17,90% ročne do dňa zosplatnenia vypočítaných na sumu 1 935,05 eura a zo zmluvnej pokuty vo výške 10% ročne zo sumy 2 407,30 eura od 28.09.2021 do podania žaloby ako aj zo zmluvnej pokuty vo výške 10% ročne z jednotlivých omeškaných splátok špecifikovaných v žalobe v čl. VI a okrem toho zo zákonných úrokov z omeškania vo výške 5% ročne zo zmluvnej pokuty a z nákladov vynaložených na upomienky vo výške 7 eur.

2./ Rozsudkom Okresného súdu Topoľčany bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobcovi zmluvnú pokutu vo výške 513,62 eura s 5% ročným úrokom z omeškania od 28.09.2021 do zaplatenia v splátkach po 50 eur mesačne s účinnosťou od prvého dňa mesiaca nasledujúceho po právoplatnosti rozsudku až do zaplatenia pod následkom straty výhody splátok (výrok I.), vo zvyšnej časti súd žalobu zamietol (výrok II.) a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi vo výške 85,44% (výrok III.).

3./ Pri svojom rozhodovaní súd vychádzal z vykonaného dokazovania, ktorým zistil, že sporové strany na základe žiadosti žalovaného o poskytnutie spotrebiteľského úveru zo dňa 16.03.2018 a po predložení dokladov (občiansky preukaz, potvrdenie o výške starobného dôchodku, vodičský preukaz, výpis z účtu, faktúra za telekomunikačné služby) ako aj po lustrácii žalobcu v registri úverov a v registri insolvenčných uzavrili v ten istý deň zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 446052849, na základe ktorej žalobca poskytol žalovanému bezúčelový spotrebiteľský úver vo výške 5 000 eur pri úrokovej sadzbe 17,90 % ročne a RPMN 19,22 % s tým, že odplata podľa zákona predstavuje 17,90 %. Žalovaný sa zaviazal úver zaplatiť v 60-tich mesačných splátkach po 126,70 eura s tým, že prvá splátka bude zaplatená 26.04.2018 a termín konečnej splatnosti úveru bol 26.03.2023. Splátky mali byť platené k 26-tému dňu v mesiaci a celková čiastka, ktorú mal spotrebiteľ zaplatiť predstavovala 7 602 eur. Podľa čl. IX bod 1 zmluvy mal veriteľ právo požadovať okrem omeškaných pravidelných splátok zaplataenie zmluvnej pokuty vo výške 12% ročne z dlžnej sumy od prvého dňa omeškania v prípade, ak sa dlžník dostane do omeškania so splácaním pravidelných splátok alebo ich časti podľa tejto zmluvy. Zároveň v bode 3 zmluvy bolo uvedené, že ak sa dlžník dostane do omeškania s úhradou ktorejkoľvek pravidelnej splátky alebo jej časti podľa tejto zmluvy po dobu dlhšiu ako tri mesiace, veriteľ má právo vyhlásiť okamžitú splatnosť všetkých splátok, ktoré sa podľa zmluvy mali stať splatnými v budúcnosti a požadovať ich úhradu (tzv. zosplatenie úveru). Toto právo môže veriteľ uplatniť, ak dlžník bol písomne vyzvaný na úhradu omeškanej pravidelnej splátky s upozornením na právo veriteľa vyhlásiť zosplatenie úveru. Toto upozornenie sa dlžníkovi doručí v lehote nie kratšej ako 15 dní pred uplatnením uvedeného práva veriteľa.

4./ Upomienkou č. 1 zo dňa 03.07.2018 žalobca pripomenul žalovanému, že dňa 26.06.2018 uplynul dátum splatnosti mesačnej splátky poskytnutého úveru vo výške 126,70 eura a vyzval ho na jej zaplataenie s upozornením, že od omeškania s úhradou mesačnej splátky si uplatňuje zmluvné a zákonné nároky spojené s omeškaním a to zmluvnú pokutu a úrok z omeškania. Upomienka bola doručená žalovanému dňa 11.07.2018. Dňa 31.07.2018 zaslal žalobca žalovanému poslednú výzvu, v ktorej ho upozornil, že napriek predchádzajúcej upomienke neeviduje úhradu mesačných splátok vo výške 253,40 eura a okrem toho eviduje aj nárok na náhradu nákladov za vystavenie listových upomienok vo výške 7 eur. Naposledy vyzval žalovaného k úhrade dlžnej sumy mesačnej splátky, ktorá je vo výške 262,64 eura a pozostáva z mesačných splátok spotrebiteľského úveru vo výške 253,40 eura, z úroku z omeškania vo výške 0,75 eura zo zmluvnej pokuty vo výške 1,49 eura a z poplatkov za upomienky spolu vo výške 7 eur. Upozornil žalovaného, že pokiaľ dlžná suma nebude uhradená a s jej úhradou bude v omeškani viac ako 3 mesiace, tak žalobca môže pristúpiť k zosplateniu celkového dlhu zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Uvedená posledná výzva bola doručená žalovanému dňa 07.08.2018.

5./ Listom zo dňa 30.08.2021 zaslal žalobca žalovanému predžalobnú výzvu na zaplataenie a oznámenie o zosplatení pohľadávky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 446052849 s tým, že žalovaný dohodnuté splátky neuhrádzal riadne a včas a v poslednej výzve zo dňa 31.07.2018 bol upozornený na skutočnosť, že v prípade, ak sa dostane do omeškania s úhradou niektorej splátky úveru o viac ako tri mesiace, bude žalobca oprávnený požadovať vrátenie celého úveru t.j. bude oprávnený pristúpiť k mimoriadnemu zosplateniu svojich pohľadávok zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Žalobca využil svoje zákonné právo a pristúpil k zosplateniu pohľadávky ku dňu 30.08.2021 a vyzval žalovaného na zaplataenie dlžnej sumy vo výške 7 390,20 eura pozostávajúcej z istiny úveru vo výške 4 442,47 eura zo zmluvných úrokov vo výške 1 935,05 eura, z úrokov z omeškania z dlžných splátok vo výške 335,32 eura, zo zmluvnej pokuty z dlžných splátok vo výške 670,36 eura a z neuhradených poplatkov vo výške 7 eur. Na úhradu dlžnej sumy vyzval žalobca žalovaného v lehote do 14 dní odo dňa doručenia oznámenia, pričom oznámenie bolo doručené žalovanému dňa 13.09.2021.

6./ Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že žaloba na zaplataenie sumy 7 053,28 eura s príslušenstvom je iba čiastočne dôvodná. Je nesporné, že žalobca so žalovaným dňa 16.03.2018 uzavrel zmluvu o spotrebiteľskom úvere, predmetom ktorého bol bezúčelový spotrebiteľský úver vo výške 5 000 eur, pričom zmluva bola uzavretá v čase účinnosti zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a preto súd skúmal, či zmluva obsahuje náležitosti uvedené v § 9 ods. 2 citovaného zákona a taktiež, či pri vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru bol dodržaný zákonný postup. Rovnako tak bolo potrebné zaoberať sa námietkami žalovaného ohľadne overenia jeho bonity pred uzavretím zmluvy ako aj zmluvnou pokutou dojednanou v zmluve a námietkou premičania.

7./ S ohľadom na výsledky vykonaného dokazovania je nesporné, že ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy v zmysle § 52 a nasl. OZ. Podľa § 290 CSP spotrebiteľský spor je spor medzi dodávateľom a spotrebiteľskom vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy alebo súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou, kedy ide o spor s ochranou slabšej strany, teda o spor, v ktorom je súd povinný aplikovať odlišné procesné postupy od všeobecného sporového konania. Zákonodarca vychádza z hmotnoprávnej úpravy, ktorá podľa neho dostatočne pokrýva definičné znaky tejto skupiny sporov. Takýto postup je odôvodnený zvýšenou mierou ingerencie súdu ako orgánu ochrany práva do spotrebiteľských právnych vzťahov, pri ktorých sa súd nemá spoliehať v plnej miere na splnenie si dôkaznej povinnosti spotrebiteľa, ale môže prevziať dôkaznú iniciatívu sám. Povaha spotrebiteľského sporu a postavenie spotrebiteľa ako objektívne a prirodzene slabšej strany právneho aj procesnoprávneho vzťahu, vylučujú uplatnenie prísnej koncentrácie konania typickej pre všeobecné sporové konanie. Z tohto pohľadu spotrebiteľ môže predložiť alebo označiť všetky skutočnosti a dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej. V zmysle ustanovenia § 295 CSP, súd môže vykonať aj dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci, a súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz (rozsudok Krajského súdu v Nitre sp.zn. 12Co/75/2017 zo dňa 19.04.2018).

8./ Z ustanovenia § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom do 30.04.2018 vyplýva, že veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru s tým, že ak by nekonal s odbornou starostlivosťou, tak podľa § 11 ods. 2 citovaného zákona nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Keďže žalovaný vo svojom odpore proti platobnému rozkazu namietal konanie žalobcu s nedostatočnou odbornou starostlivosťou, tak súd sa musel vysporiadať s touto námietkou a z vyjadrenia žalobcu ako aj z predložených dokladov zistil, že tvrdenie žalovaného nie je opodstatnené a preto nie je dôvod, aby žalobca nemohol požadovať od žalovaného jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru a už vôbec nie je dôvod, aby sa úver považoval za bezúročný a bez poplatkov. Uzavretiu zmluvy o spotrebiteľskom úvere predchádzala žiadosť žalovaného (č.l. 96), v ktorej uviedol všetky údaje týkajúce sa jeho rodinného stavu, príjmov a výdavkov. Tieto údaje doložil potrebnými dokladmi a okrem toho si veriteľ overil schopnosť žalovaného splácať požadovaný úver lustráciou z registra úverov a z registra insolvenčných. Žalovaný vo svojej žiadosti neuviedol, že by v tom čase boli proti nemu vedené súdne konania týkajúce sa ďalších úverových vzťahov a preto súd jeho tvrdenie produkované v priebehu konania v tomto smere považoval za právne irelevantné a bez akýchkoľvek dôkazov. Podľa názoru súdu veriteľ pred uzavretím zmluvy konal s dostatočnou odbornou starostlivosťou a s poukazom na predložené doklady vyhodnotil schopnosť žalovaného splácať požadovaný úver a na základe toho s ním zmluva o spotrebiteľskom úvere bola uzavretá. Rovnako tak tvrdenie žalovaného o chýbajúcich náležitostiach zmluvy o spotrebiteľskom úvere považoval súd iba za všeobecné a ničím nepodložené s poukazom na obsah samotnej zmluvy, ktorá obsahuje všetky náležitosti ustanovené zákonom v § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z., pričom žalovaný vo svojom odpore poukazoval na chýbajúcu náležitosť podľa § 9 ods. 2 písm. j/ ohľadne výšky úrokovej sadzby, avšak zo znenia ustanovenia § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. v čase uzavretia zmluvy t.j. do 30.04.2018 vyplýva, že pod písmenom j/ je ako náležitosť zmluvy uvedená odplata podľa osobitných predpisov a zmluva uvedenú náležitosť obsahovala s tým, že odplata podľa Občianskeho zákonníka bola v nej uvedená do výšky 17,90%.

9./ Žalovaný namietal, že zmluvná pokuta nebola v zmluve individuálne dojednaná a preto nemá žalobca na ňu nárok a zároveň táto zmluvná pokuta spôsobuje hrubú nerovnováhu vo vzájomných právach a povinnostiach zmluvných strán a preto je ako neprijateľná zmluvná podmienka neplatná, avšak k tomuto svojmu tvrdeniu viac nič neuviedol a preto súd poukazuje na čl. IX bod 1 zmluvy o spotrebiteľskom úvere, v ktorom bola zmluvná pokuta písomne dojednaná a zároveň bola určená výška zmluvnej pokuty 12% ročne z dlžnej sumy pri omeškaní pravidelných splátok. Uvedený spôsob dojednania zmluvnej pokuty zodpovedá ustanoveniu § 544 ods. 2 OZ, pričom súd takto dojednanú zmluvnú pokutu považuje za individuálne dojednanú a žalovaný neuviedol žiaden konkrétny dôvod, pre ktorý by malo byť dojednanie o zmluvnej pokute neplatné. Vzhľadom na uvedené podľa názoru súdu žalobcovi v prípade omeškania pravidelných splátok vznikol aj nárok na zaplatenie dojednanej zmluvnej pokuty. Aj keď v tomto prípade ide o spotrebiteľský zmluvný vzťah, tak zákon nevylučuje, aby medzi

zmluvnými stranami došlo aj k dojednaniu zmluvnej pokuty pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti za podmienok stanovených zákonom.

10./ V ustanovení § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka boli spresnené podmienky splácania záväzkov zo spotrebiteľských zmlúv v splátkach. Podľa tejto úpravy dodávateľ môže uplatniť právo vyplývajúce z § 565, t.j. žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky (ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené) najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky. Toto právo však môže uplatniť iba za podmienky, že naň upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní. Z tejto úpravy jednoznačne nevyplýva, od akej udalosti treba túto lehotu počítat', ale z celého kontextu ustanovenia možno vyvodit', že musí uplynúť najmenej 15 dní odo dňa, keď dodávateľ upozornil spotrebiteľa, že uplatňuje právo na zaplatenie celej pohľadávky, do dňa, keď má dôjsť k splatnosti celej pohľadávky, resp. do dňa, keď ju má spotrebiteľ uhradiť. Táto 15-dňová lehota môže teda najskôr začať plynúť po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením jednej zo splátok, t. j. nasledujúci deň po dni, ktorý bol dohodnutý ako deň splatnosti splátky. Občiansky zákonník je v ustanovení § 565 v porovnaní s ustanovením § 53 ods. 9 nejednoznačný, pretože posledná veta § 565, podľa ktorej právo na zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky môže veriteľ (dodávateľ) použiť najneskôr do splatnosti nasledujúcej splátky, je v rozpore s uzákonenou 3-mesačnou lehotou v § 53 ods. 9. Za tohto legislatívneho stavu poslednú vetu § 565 pri spotrebiteľských zmluvách použiť nemožno. To znamená, že dodávateľ môže žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky kedykoľvek, ak sú splnené tie podmienky, ktoré sú uvedené v ustanovení § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka.

11./ V tomto prípade z výsledkov dokazovania vykonaného súdom vyplýva, že veriteľ - dodávateľ - uvedené zákonné podmienky v podstate dodržal, pretože svoje právo podľa § 565 OZ uplatnil po tom, ako najskôr upomienkou č. 1 zo dňa 03.07.2018 upozornil žalovaného, že dňom 26.06.2018 uplynul dátum splatnosti mesačnej splátky vo výške 126,70 eura, z čoho vyplýva, že žalovaný bol v omeškaní s úhradou splátky, ktorá mala byť zaplatená do 26.06.2018 a teda jej nezaplatením začala plynúť 3 mesačná lehota a v následnej výzve zo dňa 31.07.2018 žalobca upozornil žalovaného na uplatnenie svojho práva na zosplatenie celého dlhu a tým splnil predpoklady ustanovené § 53 ods. 9 OZ k tomu, aby mohol uplatniť svoje právo podľa § 565 OZ. Pokiaľ teda bol žalovaný v omeškaní s úhradou splátky splatnej dňa 26.06.2018 (uvedené vyplýva aj z poslednej výzvy zo dňa 31.07.2018, kde už bol upozornený na omeškanie s úhradou dvoch splátok, teda aj splátky splatnej k 26.07.2018), tak trojmesačná zákonná lehota začala plynúť od 27.06.2018 a skončila dňom 27.09.2018. Po uplynutí tejto lehoty mohol žalobca využiť svoje právo podľa § 565 OZ, keďže k upozorneniu spotrebiteľa došlo v lehote nie kratšej ako 15 dní, pričom žalobca toto svoje právo využil až s väčším časovým odstupom, keď k zosplateniu pohľadávky pristúpil ku dňu 30.08.2021 a uvedenú skutočnosť oznámil žalovanému dňa 13.09.2021. Dňom 30.08.2021 teda došlo k zosplateniu pohľadávky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere a následne bola žaloba na uplatnenie pohľadávky podaná na súde dňa 19.11.2021.

12./ Z ustanovenia § 54a/ OZ vyplýva, že v spotrebiteľských zmluvných vzťahoch nie je možné premlčané právo uplatniť a teda súd z úradnej povinnosti v týchto zmluvných vzťahoch musí skúmať, či právo veriteľa nie je premlčané a okrem toho v prejednávanej veci žalovaný vzniesol proti uplatnenému nároku námietku premlčania v celom rozsahu a preto sa súd musel s touto námietkou vysporiadať a skúmať, či uplatnený nárok nie je premlčaný. Keďže v prejednávanej veci bolo dohodnuté plnenie v splátkach, tak premlčanie uplatneného nároku bolo potrebné posúdiť podľa ustanovenia § 103 OZ a to hlavne okamih začatia plynutia premlčacej doby pri postupe podľa § 565 v spojení s § 53 ods. 9 OZ. Podľa ustanovenia § 103 OZ pri dohodnutom plnení v splátkach plynie premlčacia doba odo dňa zročnosti každej jednotlivéj splátky. Ak sa však pre nesplnenie niektorej splátky stane zročným celý dlh (§ 565 OZ), začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky. Podstatné pre začatie plynutia premlčacej doby v tomto prípade je posúdenie, ktorá nesplnená splátka spôsobila splatnosť celého dlhu (úveru). Keďže ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, je nutné zohľadniť aj ustanovenie § 53 ods. 9 OZ, podľa ktorého môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 OZ najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. Z uvedeného vyplýva, že dodávateľ pred uplatnením práva podľa § 565 OZ musí v lehote nie kratšej ako 15 dní upozorniť spotrebiteľa, že dané právo (zosplatenie celého dlhu) využije. Zároveň musia uplynúť aspoň 3 mesiace od omeškania so zaplatením splátky. Pokiaľ dodávateľ toto právo nevyužije a mimoriadnu splatnosť dlhu – úveru nevyhlási, dlh je aj naďalej splatný v jednotlivých splátkach dohodnutým v zmluve a tieto sa premlčujú samostatne. Ak však pre nesplnenie niektorej zo splátok nastane splatnosť dlhu, začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky.

Premičacia doba na zaplatenie takto zosplatneného dlhu začína plynúť skôr ako nesplnenej splátky. Uplatniť inštitút zosplatnenia celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky je právom veriteľa, nie jeho povinnosťou.

13./ Je nevyhnutné dať do pozornosti, že pre posúdenie začiatku plynutia objektívnej trojročnej premičacej doby celého úveru (v prípade mimoriadneho zosplatnenia úveru) je v prvom rade nevyhnutné diferencovať medzi okamihom vyhlásenia zročnosti úveru zo strany veriteľa a okamihom, ktorým nastáva zročnosť celého úveru. Veriteľ okamihom vyhlásenia zročnosti úveru rešpektujúc zákonné podmienky pre daný postup podľa ustanovení § 565 v spojení s § 53 ods. 9 OZ poukazuje na skutočnosť, že došlo z jeho strany k uplatneniu predmetného inštitútu resp. jeho oprávnenia z dôvodu riadneho a včasného neplnenia jeho pohľadávky zo strany dlžníka, avšak daný úkon (vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru) veriteľa má len deklaratórne, osvedčujúce účinky s tým, že ho nemožno spájať resp. stotožňovať s okamihom, ktorý nastáva zročnosť samotného úveru. Z uvedeného je zrejmé, že okamihom vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru, ako úkonu, ktorým si veriteľ uplatňuje svoje oprávnenie podľa § 565 OZ, nenastáva súčasne aj samotná zročnosť celého úveru, pretože naopak tá sa viaže ku dňu zročnosti nesplnenej splátky, ktorá zapríčinila resp. bola konštitutívnou príčinou zosplatnenia dlhu (§ 103 OZ druhá veta), preto je nevyhnutné začiatok plynutia trojročnej objektívnej premičacej lehoty viazať na predmetný okamih (rozsudok Krajského súdu Nitra sp.zn. 8CoCsp/19/2021 zo dňa 16.09.2021). Rovnaké stanovisko k začiatku plynutia premičacej doby podľa § 103 OZ zaujali aj ďalšie odvolacie súdy vo svojich rozhodnutiach napr. Krajský súd Banská Bystrica vo veciach sp.zn. 16Co/95/2018 a 16Co/34/2018, Krajský súd Trenčín vo veciach sp.zn. 16CoCsp/4/2020 a 5Co/16/2018, Krajský súd Nitra vo veci sp.zn. 7Co/196/2019, Krajský súd Trnava vo veci sp.zn. 25CoCsp/27/2021, Krajský súd Prešov vo veci sp.zn. 19Co/104/2019 atď...

14./ S poukazom na vyššie uvedené mal súd za to, že v prejednávanej veci bol žalovaný vzhľadom na obsah upomienky č. 1 a poslednej výzvy v omeškaní s riadnym a včasným plnením splátok splatných ku dňu 26.06.2018 a 26.07.2018, na základe čoho veriteľ platne vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru a teda s poukazom na § 103 druhá veta OZ, okamih, ktorým nastala zročnosť úveru sa viaže ku dňu 26.06.2018 resp. ku dňu tej nesplatennej splátky, ktorá je príčinou zročnosti úveru ako celku a zároveň týmto okamihom dochádza aj k začiatku plynutia trojročnej objektívnej lehoty v zmysle § 103 OZ druhá veta, ktorá uplynula najneskôr 27.06.2021. Žalobca podal žalobu, ktorou si uplatnil zosplatnený nárok na súde dňa 19.11.2021, teda po uplynutí zákonnej trojročnej premičacej doby, pričom žalovaný namietal premičanie uplatneného nároku a aj z ustanovenia § 54a/ OZ vyplýva, že premičané právo nie je možné uplatniť a teda ho ani priznať a z toho dôvodu súd zamietol žalobu žalobcu v časti vymáhanej istiny vo výške 4 442,47 eura a zároveň aj v časti príslušenstva pohľadávky, ktorým sú podľa § 121 ods. 3 OZ úroky, úroky z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením. Okrem samotnej istiny teda nebolo možné žalobcovi priznať ani zmluvné úroky vo výške 1 935,05 eura, ani zákonný úrok z omeškania z jednotlivých omeškaných splátok špecifikovaných v petite žaloby a ani sumu 7 eur z titulu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky.

15./ Pokiaľ ide o uplatnenú zmluvnú pokutu vo výške 10% ročne zo sumy 2 407,30 eura od 28.09.2021 do zaplatenia ako aj zmluvnú pokutu z jednotlivých omeškaných splátok a zákonný úrok z omeškania zo zmluvnej pokuty vo výške 670,36 eura od 28.09.2021 do zaplatenia, tak súd poukazuje na skutočnosť, že zmluvná pokuta patrí k zabezpečovacím prostriedkom záväzkového práva a možno ju dohodnúť aj pre prípad omeškania so splatením peňažného záväzku a to takým spôsobom, že jej výška bude tiež závislá na dobe, po ktorú trvá porušenie zmluvnej povinnosti (napr. percentuálnou sadzbou za každý deň alebo za každý mesiac omeškania, teda za vymedzený čas). Má akcesorickú povahu, pri svojom vzniku predpokladá existenciu hlavného záväzku, na zabezpečenie ktorého má slúžiť. Inštitút zmluvnej pokuty plní v určitom zmysle slova funkciu paušalizovanej náhrady škody. Výška zmluvnej pokuty musí spĺňať kritérium primeranosti, inak by dohoda o nej mohla byť neplatná pre rozpor s dobrými mravmi, prípadne by neprimerane vysoká zmluvná pokuta v obchodných vzťahoch mohla byť dôvodom moderačného oprávnenia súdu. Premičaním práva na splnenie hlavného peňažného záväzku dochádza zároveň k premičaniu práva na zmluvnú pokutu za omeškanie so splnením hlavného záväzku vo forme určeného percenta za určený časový úsek (t.j. narastajúcim spôsobom za pokračujúce omeškanie), a to za dobu omeškania nasledujúcu po premičaní hlavného záväzku. I pri nedostatku výslovnej právnej úpravy v občianskom a obchodnom zákonníku možno z akcesorickej povahy zmluvnej pokuty vyvodiť, že jej osud je spätý s hlavným záväzkom, a to nielen pri zániku hlavného záväzku, kedy zaniká aj záväzok zo zmluvnej pokuty, ale aj pri premičaní hlavného záväzku. Premičanie je kvalifikované

uplynutie času, v dôsledku ktorého nárok (súdna vymáhateľnosť) možno odvrátiť námietkou premlčania. Použitie tejto námietky má za následok zánik nároku patriaceho k obsahu práva, t.j. zánik jeho súdnej vymáhateľnosti, v dôsledku čoho premlčané právo nemožno oprávnenému súdne priznať. Premlčaním právo nezániká, iba sa oslabuje a trvá ďalej vo forme naturálneho záväzku, čo znamená, že jeho uplatniteľnosť je obmedzená na dobrovoľné splnenie zo strany povinného subjektu. Ak sa dlžník môže brániť proti žalobe o splnenie hlavného záväzku námietkou premlčania, tým viac sa môže brániť námietkou premlčania aj proti súdnemu uplatneniu práva na zmluvnú pokutu za čas od uplynutia premlčacej doby na splnenie hlavného záväzku, ak zmluvná pokuta bola dohodnutá za omeškanie a to percentom za určitý časový úsek. Iný výklad by mal za následok, že napriek premlčaniu práva na splnenie hlavného záväzku, prostredníctvom zmluvnej pokuty dohodnutej za omeškanie a určenej percentom za každý deň omeškania by bol dlžník po časovo neobmedzenú dobu donucovaný na splnenie hlavného záväzku, čím by boli negované právne dôsledky vyplývajúce z inštitútu premlčania a zároveň by nebol rešpektovaný jeden zo základných princípov súkromného práva a to princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ (bdelým patrí právo), rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cdo/222/2005 zo dňa 27.03.2008.

16./ V prejednávanej veci je zrejmé, že premlčacia doba na uplatnenie práva na splnenie hlavného záväzku uplynula dňom 27.06.2021 a teda po uvedenom dátume došlo aj k premlčaniu nároku na zmluvnú pokutu a preto podľa názoru súdu možno priznať žalobcovi len nárok na zmluvnú pokutu za obdobie od 19.11.2018 (žaloba bola podaná dňa 19.11.2021 a tri roky späť je 19.11.2018, pričom hlavný záväzok v dôsledku premlčania zanikol dňa 27.06.2021) do 27.06.2021 spolu s 5% ročným úrokom z omeškania od 28.09.2021 do zaplatenia (úrok z omeškania je príslušenstvom pohľadávky podľa § 121 ods. 3 OZ, pričom pohľadávkou je zmluvná pokuta za vyššie uvedené obdobie). Začiatok plynutia lehoty na priznanie úroku z omeškania zo zmluvnej pokuty je naviazaný na oznámenie žalobcu o vyhlásení okamžitej splatnosti dlhu spolu s výzvou na zaplatenie zmluvnej pokuty, ktoré bolo doručené žalovanému dňa 13.09.2021 a podľa výzvy mal zmluvnú pokutu zaplatiť do 14 dní, t.j. do 27.09.2021 a preto súd mohol priznať žalobcovi úrok z omeškania zo zmluvnej pokuty od 28.09.2021. Pokiaľ ide o nárok na zmluvnú pokutu vo výške 10% ročne zo sumy 2 407,30 eura od 28.09.2021 do dňa podania žaloby, tak tento žalobcovi nemohol byť priznaný vzhľadom k tomu, že k premlčaniu hlavného záväzku došlo dňom 27.06.2021 a teda nemohla mu byť priznaná zmluvná pokuta po uvedenom dátume. Žalobcovi vznikol nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 10% ročne (podľa zmluvy o spotrebiteľskom úvere si žalobca tento nárok mohol uplatniť až do výšky 12% ročne z dlžnej sumy) z jednotlivých omeškaných splátok špecifikovaných v čl. VI. žaloby, ale len za obdobie od 19.11.2018 do 27.06.2021, pričom súd uvedenú zmluvnú pokutu vyčíslil na sumu 513,62 eura ako vyplýva z nasledovného prehľadu:

Zmluvná pokuta vo výške 10% ročne

zo sumy 126,70 eur od 27.11.2018 do 16.10.2020 = 23,93 eur,
zo sumy 99,53 eur od 17.10.2020 do 11.11.2020 = 0,71 eur,
zo sumy 65,04 eur od 12.11.2020 do 27.11.2020 = 0,28 eur,
zo sumy 30,55 eur od 28.11.2020 do 29.12.2020 = 0,27 eur,
zo sumy 126,70 eur od 27.12.2018 do 29.12.2020 = 25,44 eur,
zo sumy 122,76 eur od 30.12.2020 do 12.02.2021 = 1,52 eur,
zo sumy 88,27 eur od 13.02.2021 do 19.03.2021 = 0,85 eur,
zo sumy 53,78 eur od 20.03.2021 do 14.05.2021 = 0,83 eur,
zo sumy 126,70 eur od 27.01.2019 do 14.05.2021 = 29,09 eur,
zo sumy 111,50 eur od 15.05.2021 do 27.6.2021 = 1,34 eur,
zo sumy 126,70 eur od 27.02.2019 do 27.6.2021 = 29,54 eur,
zo sumy 126,70 eur od 27.03.2019 do 27.6.2021 = 28,57 eur,
zo sumy 126,70 eur od 27.04.2019 do 27.6.2021 = 27,49 eur,
zo sumy 126,70 eur od 27.05.2019 do 27.6.2021 = 26,45 eur,
zo sumy 126,70 eur od 27.06.2019 do 27.6.2021 = 25,38 eur,
zo sumy 126,70 eur od 27.07.2019 do 27.6.2021 = 24,33 eur,
zo sumy 126,70 eur od 27.08.2019 do 27.6.2021 = 23,26 eur,
zo sumy 126,70 eur od 27.09.2019 do 27.6.2021 = 22,18 eur,
zo sumy 126,70 eur od 27.10.2019 do 27.6.2021 = 21,14 eur,
zo sumy 126,70 eur od 27.11.2019 do 27.6.2021 = 20,06 eur,
zo sumy 126,70 eur od 27.12.2019 do 27.6.2021 = 19,02 eur,
zo sumy 126,70 eur od 27.01.2020 do 27.6.2021 = 17,95 eur,
zo sumy 126,70 eur od 27.02.2020 do 27.6.2021 = 16,88 eur,

zo sumy 126,70 eur od 27.03.2020 do 27.6.2021 = 15,87 eur,
zo sumy 126,70 eur od 27.04.2020 do 27.6.2021 = 14,80 eur,
zo sumy 126,70 eur od 27.05.2020 do 27.6.2021 = 13,76 eur,
zo sumy 126,70 eur od 27.06.2020 do 27.6.2021 = 12,69 eur,
zo sumy 126,70 eur od 27.07.2020 do 27.6.2021 = 11,65 eur,
zo sumy 126,70 eur od 27.08.2020 do 27.6.2021 = 10,58 eur,
zo sumy 126,70 eur od 27.09.2020 do 27.6.2021 = 9,50 eur,
zo sumy 126,70 eur od 27.10.2020 do 27.6.2021 = 8,46 eur,
zo sumy 126,70 eur od 27.11.2020 do 27.6.2021 = 7,39 eur,
zo sumy 126,70 eur od 27.12.2020 do 27.6.2021 = 6,35 eur,
zo sumy 126,70 eur od 27.01.2021 do 27.6.2021 = 5,28 eur,
zo sumy 126,70 eur od 27.02.2021 do 27.6.2021 = 4,20 eur,
zo sumy 126,70 eur od 27.03.2021 do 27.6.2021 = 3,29 eur,
zo sumy 126,70 eur od 27.04.2021 do 27.6.2021 = 2,15 eur,
zo sumy 126,70 eur od 27.05.2021 do 27.6.2021 = 1,11 eur,
zo sumy 126,70 eur od 27.06.2021 do 27.6.2021 = 0,03 eur
t. j. zmluvná pokuta spolu vo výške 513,62 eur.

17./ Na základe vyššie uvedeného súd rozhodol tak, že zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 513,62 eura s 5% ročným úrokom z omeškania od 28.09.2021 do zaplatenia a vo zvyšku žalobu ako nedôvodnú zamietol s prihliadnutím na premlčanie hlavného záväzku ako aj časti uplatnenej zmluvnej pokuty spolu s príslušenstvom týchto nárokov. Zároveň súd podľa § 232 ods. 3 CSP umožnil žalovanému pohľadávku zaplatiť v splátkach po 50 eur mesačne tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti rozsudku s prihliadnutím na skutočnosť, že je starobným dôchodcom a vzhľadom na výšku dôchodku by nebol schopný pohľadávku zaplatiť v hotovosti, pričom výška pohľadávky ako aj povolených splátok umožňuje žalovanému zaplatiť pohľadávku v primeranej lehote.

18./ Na základe odvolania žalovaného proti vyhovujúcej časti rozsudku (výrok I.) a proti náhrade trov konania (výrok III.) Krajský súd v Nitre uznesením sp.zn. 12CoCsp/32/2022 – 199 zo dňa 28.04.2023 v spojení s opravným uznesením sp.zn. 12CoCsp/32/2022 – 215 zo dňa 28.07.2023 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom I. výroku vo veci samej a vo výroku III. o trovách konania a vec v tejto časti vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

19./ Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že z obsahu podanej žaloby vyplýva, že žalobca si predmetný nárok, ktorému súd prvej inštancie v časti vyhovel a ktorý je aj predmetom odvolacieho konania, uplatnil titulom zmluvnej pokuty obsiahnutej v článku IX. zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

20./ Inštitút zmluvnej pokuty upravuje Občiansky zákonník v ustanovení § 544 ods. 1, 2 tak, že ak strany dojednávajú pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, zaviazaný pokutu zaplatiť, aj keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda. Zmluvnú pokutu možno dojednať len písomne a v dojednaní musí byť určená výška pokuty alebo určený spôsob jej určenia.

21./ V tomto prípade zmluva uzatvorená stranami sporu o poskytnutí spotrebiteľského bezúčelového úveru je evidentne štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou. Za danej situácie bolo namieste podrobiť súdnej kontrole jednotlivé zmluvné dojednania, vrátane dojednania týkajúceho sa zmluvnej pokuty, najmä za situácie, že sám žalovaný ako spotrebiteľ v odpore podanom proti platobnému rozkazu, vydanému upomínacím súdom v zmysle zákona č. 307/2016 Z.z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov, namietal nedostatok individuálneho dojednania zmluvy v časti zmluvnej pokuty (v spise na č. I. 47), čo podľa neho spôsobuje hrubú nerovnováhu vo vzájomných právach a povinnostiach zmluvných strán, a preto je podľa neho neplatná táto dohoda ako neprijateľná zmluvná podmienka. Súd prvej inštancie zhodnotil zmluvné dojednanie o zmluvnej pokute v bode 11. odôvodnenia rozsudku a záver o neprijateľnosti tejto zmluvnej podmienky neprijal. Konštatoval, že žalovaný k tomuto svojmu tvrdeniu nič neuviedol, pričom v čl. IX bod 1 zmluvy o spotrebiteľskom úver bola riadne zmluvná pokuta písomne dojednaná a zároveň bola určená výška zmluvnej pokuty 12 % ročne z dlžnej sumy pri omeškaní pravidelných splátok. Uvedený spôsob podľa názoru súdu prvej inštancie dojednanie zmluvnej pokuty zodpovedá ustanoveniu § 544 ods. 2 Občianskeho zákonníka a takto dojednaná zmluvná pokuta bola individuálne dojednanú; žalobcovi preto v prípade omeškania splátok vznikol aj

nárok na jej zaplataenie. Zákon totiž nevylučuje, aby v spotrebiteľskom vzťahu došlo aj k dojednaniu zmluvnej pokuty za podmienok stanovených zákonom. Zároveň súd prvej inštancie uznal za premlčaný len časť uplatneného nároku zo zmluvnej pokuty a počítajúc ju sčasti ako nepremľčanú žalobe čiastočne vyhovel, čo žalovaný podaným odvolaním napadol.

22./ Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané. Zákon v ustanovení § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka teda práve dodávateľovi ukladá povinnosť preukázať, že zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi ním ako veriteľom a medzi spotrebiteľom ako dlžníkom boli dojednané individuálne, v opačnom prípade ich považovať za individuálne dojednané nemožno. Pre posúdenie, či zmluvná podmienka bola individuálne dojednaná, je podstatné, či sa mal spotrebiteľ možnosť s ňou pred podpisom zmluvy oboznámiť a či mohol ovplyvniť aj jej obsah. Pokiaľ by sa so zmluvnou podmienkou oboznámiť individuálne aj mohol, ale nemohol ovplyvniť jej obsah, v takom prípade nemožno hovoriť o individuálne dojednanej zmluvnej podmienke. Z obsahu spisu nevyplýva, že by žalobca tvrdil a že by preukázal, akým spôsobom, a či vôbec spotrebiteľa oboznámil s uvedenou zmluvnou podmienkou, či mu vysvetlil, čo pre neho daná zmluvná podmienka bude znamenať v prípade porušenia povinností splácať úver, a či mu dal možnosť vyjadriť sa k nej a zaujať jeho stanovisko, prípadne uviesť výhrady, teda v konečnom dôsledku ovplyvniť jej obsah. V tomto smere odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, že to mal byť žalovaný ako spotrebiteľ, kto mal k svojej námietke o nedostatku individuálneho dojednania zmluvnej pokuty tvrdiť a preukazovať niečo viac, odvolací súd nepovažoval za správne.

23./ S ohľadom na uvedené je zrejmé, že súd prvej inštancie mal preskúmať zmluvu o spotrebiteľskom úvere aj v časti dojednanej zmluvnej pokuty a v súvislosti s tým mal zistiť, ako bolo v tomto smere tvrdenie žalobcu priamo v podanej žalobe a aj následne po podaní odporu žalovaného. Mal konštatovať, čo k tejto povinnosti individuálneho dojednania žalobca tvrdil a ako to preukázal. Bolo teda potrebné zdôvodniť, či z článku IX. bodu 2 a 4 zmluvy o spotrebiteľskom úvere vyplýva záväzok žalovaného, že ak sa dostane do omeškania so splácaním pravidelných splátok alebo ich časti alebo do omeškania s úhradou zosplatených záväzkov, bude povinný zaplatiť veriteľovi zmluvnú pokutu, čomu by zodpovedalo právo veriteľa požadovať okrem omeškaných pravidelných splátok aj zaplataenie zmluvnej pokuty vo výške 12 % ročne z dlžnej sumy od prvého dňa omeškania. Súd v nadväznosti na to mal konštatovať, či dané dojednanie v zmluve týkajúce sa zmluvnej pokuty predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, či žalobca dostatočne tvrdil a preukázal, že žalovaný mal možnosť podstatným spôsobom obsah predmetnej zmluvy ovplyvniť, či žalovaný ako spotrebiteľ si zmluvnú pokutu osobitne vyjednal vzhľadom na jej splnenie s ostatnými štandardnými podmienkami a čím mohol zmluvu ako celok len odmietnuť alebo podrobiť sa všetkým podmienkam. Zmluvné dojednanie v opačnom prípade treba považovať za nekalú podmienku, ktorá skutočne spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. V prípade spotrebiteľského vzťahu musí ísť o takú zmluvnú pokutu, ktorá obostojí v rámci povinnej súdnej kontroly nekalých podmienok so zreteľom na povahu, obsah a všetky osobitosti právneho úkonu, so zreteľom na vzájomné práva a povinnosti účastníkov spotrebiteľskej zmluvy a v neposlednom rade i so zreteľom na sankcionovanie nesplnenia povinností na strane oboch účastníkov zmluvy. Preto by nemal byť v spotrebiteľskej veci už pri samotnom uzatváraní zmluvy prísnejšie alebo výlučne sankcionovaný zmluvnou pokutou len jeden účastník zmluvy, a to spotrebiteľ, čo je výrazne v neprospech len jedného účastníka zmluvy. Taktiež nemožno predpokladať, že by spotrebiteľ s takouto zmluvnou podmienkou súhlasil, ak by bola skutočne individuálne dojednaná. Ak by takáto neprijateľná zmluvná podmienka neexistovala, žalobca by mal nárok len na zákonný úrok z omeškania, ktorý sa dlhodobo pohybuje v rozsahu 5 % ročne, pričom zmluvná pokuta bola v tomto prípade podľa zmluvy až vo výške 12 % ročne.

24./ Skutočnosť, že v čl. IX. zmluvy o spotrebiteľskom úvere sa nachádza zmienka o zmluvnej pokute ešte neznamená, že táto zmluvná podmienka bola so spotrebiteľom individuálne dojednaná a že zmluva v tejto časti má všetky obsahové náležitosti. Súd prvej inštancie mal v súlade s uvedeným posúdiť, či účastníci zmluvy sa pred uzavretím zmluvy ako takej osobitne zaoberali dohodou o zmluvnej pokute a o jej podmienkach a či žalovaný mal alebo nemal možnosť podstatným spôsobom ovplyvniť obsah zmluvy. Nemožno totiž predpokladať, že by spotrebiteľ s danou zmluvnou podmienkou súhlasil, ak by bola dojednávaná individuálne. Dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu, inak sa táto zmluvná podmienka nemôže považovať za individuálne dojednanú. V opačnom prípade by bolo možné do rozsiahleho textu formulárových zmlúv zapracovať rôzne dojednania a dodávateľovi by na svoju obranu stačilo

tvrdiť, že na uvedených zmluvných podmienkach sa predsa so spotrebiteľom dohodol a tento na znak súhlasu zmluvu s takýmito zmluvnými podmienkami aj podpísal. Musí ísť pritom o preukázanie, ktoré nevzbudzuje pochybnosti. Ak však dodávateľ nad všetku mieru pochybnosti uvedené skutočnosti nepreukáže, svedčalo by to o tom, že zmluvné podmienky neboli individuálne dojednané a takéto zmluvné podmienky sú potom neprijateľné. Zmienka o zmluvnej pokute sa nenachádza v čl. II.2., kde si strany dohodli podstatné náležitosti úveru, ako je výška úveru, splátky, a pod., ale sa nachádza až v čl. IX., a evidentne splynula s ostatným textom zmluvy. Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka sú neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách neplatné. V zmysle § 295 CSP súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci, a súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz.

25./ Vychádzajúc z rozhodnutia odvolacieho súdu teda predmetom konania zostal nárok žalobcu na zaplataenie zmluvnej pokuty vo výške 513,62 eura s 5% ročným úrokom z omeškania od 28.09.2021 do zaplataenia, pričom pri rozhodovaní o tomto nároku mal súd prvej inštancie preskúmať zmluvu o spotrebiteľskom úvere aj v časti dojednanej zmluvnej pokuty a mal zistiť, aké bolo v tomto smere tvrdenie žalobcu priamo v podanej žalobe a aj následne po podaní odporu žalovaného. Mal konštatovať, čo k tejto povinnosti individuálneho dojednania žalobca tvrdil a ako to preukázal. Súd mal teda posúdiť, či účastníci zmluvy sa pred uzavretím zmluvy ako takej osobitne zaoberali dohodou o zmluvnej pokute a o jej podmienkach a či žalovaný mal alebo nemal možnosť podstatným spôsobom ovplyvniť obsah zmluvy. V tomto smere dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu, pretože inak sa táto zmluvná podmienka nemôže považovať za individuálne dojednanú a musí ísť o preukázanie, ktoré nevzbudzuje pochybnosti. Ak dodávateľ nad všetku mieru pochybnosti uvedené skutočnosti nepreukáže, svedčalo by to o tom, že zmluvné podmienky neboli individuálne dojednané a takéto zmluvné podmienky sú potom neprijateľné, pričom podľa § 53 ods. 5 OZ sú neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách neplatné.

26./ Súd z obsahu spisu zistil, že žalobca priamo v podanej žalobe neuvádzal žiadne tvrdenia ohľadne dojednania zmluvnej pokuty v čl. IX zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzavretej dňa 16.03.2018 a v tomto smere produkoval svoje tvrdenia až po odpore proti platobnému rozkazu zo strany žalovaného, v ktorom žalovaný namietal, že zmluvná pokuta nebola individuálne dojednaná a spôsobuje hrubú nerovnováhu vo vzájomných právach a povinnostiach zmluvných strán a preto je ako neprijateľná zmluvná podmienka neplatná. Žalobca na odpor žalovaného reagoval písomným podaním (č.l. 58), v ktorom odmietol tvrdenie žalovaného o zmluvnej pokute ako neprijateľnej zmluvnej podmienke. Mal za to, že zmluvná pokuta je v zmluve dojednaná platne v súlade so zákonom, nakoľko bola dohodnutá v súlade s príslušnými právnymi predpismi a s odkazom na čl. IX ods. 2 zmluvy možno zhodnotiť, že výška zmluvnej pokuty je uplatnená v súlade s nariadením vlády SR č. 87/1995 Z.z. Zmluvná pokuta bola dojednaná písomne a v zmluve bola určená výška pokuty a preto bola dojednaná v súlade s § 544 OZ. Žalobca zároveň uviedol, že aj Najvyšší súd SR judikuje, že dojednanie zmluvnej pokuty vo formulárových a spotrebiteľských zmluvách je prípustné. Podľa jeho názoru zmluvnú pokutu je možné v spotrebiteľskej zmluve dojednať, táto však nesmie byť neprimeraná.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa ods. 2, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa ods. 3 ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa ods. 4 za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré a) má spotrebiteľ plniť a s ktorými sa nemal možnosť oboznámiť pred uzavretím zmluvy, b) dovoľujú dodávateľovi previesť práva a povinnosti zo zmluvy na iného dodávateľa bez súhlasu spotrebiteľa, ak by prevodom došlo k zhoršeniu vymožitelnosti alebo zabezpečenia pohľadávky spotrebiteľa, c) vylučujú alebo obmedzujú zodpovednosť dodávateľa za konanie alebo opomenutie, ktorým sa spotrebiteľovi spôsobila smrť alebo ujma na zdraví, d) vylučujú alebo obmedzujú práva spotrebiteľa pri uplatnení zodpovednosti za vady alebo zodpovednosti za škodu, e) umožňujú dodávateľovi, aby spotrebiteľovi nevydal ním poskytnuté plnenie aj v prípade, ak spotrebiteľ neuzavrie s dodávateľom zmluvu alebo od nej odstúpi, f) umožňujú dodávateľovi odstúpiť od zmluvy bez

zmluvného alebo zákonného dôvodu a spotrebiteľovi to neumožňujú, g) oprávňujú dodávateľa, aby bez dôvodov hodných osobitného zreteľa vypovedal zmluvu uzavretú na dobu neurčitú bez primeranej výpovednej lehoty, h) prikazujú spotrebiteľovi, aby splnil všetky záväzky aj vtedy, ak dodávateľ nespĺnil záväzky, ktoré vznikli, i) umožňujú dodávateľovi jednostranne zmeniť zmluvné podmienky bez dôvodu dohodnutého v zmluve, j) určujú, že cena tovaru alebo služieb bude určená v čase ich splnenia, alebo dodávateľa oprávňujú na zvýšenie ceny tovaru alebo služieb bez toho, aby spotrebiteľ mal právo odstúpiť od zmluvy, ak cena dohodnutá v čase uzavretia zmluvy je podstatne prekročená v čase splnenia, k) požadujú od spotrebiteľa, ktorý nespĺnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nespĺnením jeho záväzku, l) obmedzujú prístup k dôkazom alebo ukladajú spotrebiteľovi povinnosti niesť dôkazné bremeno, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, mala niesť iná zmluvná strana, m) v prípade čiastočného alebo úplného nespĺnenia záväzku zo strany dodávateľa neprimerane obmedzujú alebo vylučujú možnosť spotrebiteľa domáhať sa svojich práv voči dodávateľovi vrátane práva spotrebiteľa započítať pohľadávku voči dodávateľovi, n) spôsobujú, že platnosť zmluvy uzatvorenej na dobu určitú sa po uplynutí obdobia, na ktorú bola zmluva uzavretá, predĺži, pričom spotrebiteľovi priznávajú neprimerane krátke obdobie na prejavenie súhlasu s predĺžením platnosti zmluvy, o) oprávňujú dodávateľa rozhodnúť o tom, že jeho plnenie je v súlade so zmluvou, alebo ktoré priznávajú právo zmluvu vykladať iba dodávateľovi, p) obmedzujú zodpovednosť dodávateľa, ak bola zmluva uzavretá sprostredkovateľom, alebo vyžadujú uzavretie zmluvy prostredníctvom sprostredkovateľa v osobitnej forme, r) umožňujú, aby bol spor medzi stranami riešený v rozhodcovskom konaní bez splnenia podmienok ustanovených osobitným zákonom, s) požadujú, aby spotrebiteľ poskytol zabezpečenie splnenia svojho záväzku v hodnote neprimerane vyššej, ako je výška jeho záväzku vyplývajúca zo spotrebiteľskej zmluvy v čase uzavretia dohody o zabezpečení splnenia záväzku spotrebiteľa, t) požadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa, u) požadujú od spotrebiteľa, aby bol neprimerane dlho viazaný zmluvou aj keď pri uzavieraní zmluvy bolo zrejmé, že predmet zmluvy možno dosiahnuť v podstatne kratšom čase, v) požadujú od spotrebiteľa uhradenie plnení, o ktorých spotrebiteľ nebol pred uzavretím zmluvy preukázateľne informovaný, ktorých úhrada nebola upravená v zmluve alebo za ktoré spotrebiteľ nedostáva dohodnuté protiplnenie, w) požadujú, aby spotrebiteľ poskytoval alebo poukazoval tretej osobe alebo v prospech tretej osoby akékoľvek plnenie plynúce zo spotrebiteľskej zmluvy alebo súvisiace so spotrebiteľskou zmluvou, ktoré v prevažnej miere nesleduje jeho záujmy, alebo aby plnil v súvislosti s týmto plnením akékoľvek záväzky tretej osobe. Podľa ods. 5 neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

27./ Žalobca napriek názoru odvolacieho súdu uvedeného v jeho uznesení sp.zn. 12CoCsp/32/2022 – 199 zo dňa 28.04.2023 neprodukoval v priebehu ďalšieho konania žiadne dôkazy na preukázanie skutočnosti, že pred uzavretím zmluvy sa sporové strany zaoberali dohodou o zmluvnej pokute a o jej podmienkach a či žalovaný mal alebo nemal možnosť podstatným spôsobom ovplyvniť obsah zmluvy. V tomto smere dôkazné bremeno zaťažovalo žalobcu, pretože inak sa táto zmluvná podmienka nemôže považovať za individuálne dojednanú. Žalobca neprodukoval ohľadne povinnosti individuálneho dojednania zmluvnej pokuty žiadne dôkazy a prakticky vo svojich predchádzajúcich podaniach ani netvrdil, že by zmluvná pokuta bola dojednaná individuálne. Na základe toho je možné konštatovať aj s poukazom na záväzné stanovisko odvolacieho súdu, že dojednanie o zmluvnej pokute v zmluve o spotrebiteľskom úvere predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, pričom podľa § 53 ods. 5 OZ neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné. Keďže žalobca v priebehu celého konania netvrdil, že by dojednanie o zmluvnej pokute v spotrebiteľskej zmluve bolo medzi zmluvnými stranami uskutočnené individuálne a na túto skutočnosť neprodukoval ani žiadne dôkazy, tak uvedené dojednanie o zmluvnej pokute treba považovať v spotrebiteľskej zmluve za neplatné a na základe neplatného ustanovenia nie je možné uplatňovať si nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty v súdnom konaní. Z uvedeného dôvodu súd žalobu žalobcu v časti zaplatenia zmluvnej pokuty vo výške 513,62 eura s 5% ročným úrokom z omeškania od 28.09.2021 do zaplatenia zamietol.

28./ O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku tak, že žalovanému, ktorý mal vo veci plný úspech aj s poukazom na predchádzajúci rozsudok OS Topoľčany sp.zn. 4Csp/8/2022 – 135 zo dňa 29.03.2022 vo výroku II., priznal náhradu trov konania v plnej výške s tým, že podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia na Okresný súd Nitra.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutie smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).